

CYBER AWARENESSSI

Fantastická knížka
bezpečnostních aktivit!

8

Vše online! Je vše v pořádku?
Jednoduché jako facka!

Zábavné omalovánky,
vtipné příběhy a skvělé
recepty vše na téma
kybernetická bezpečnost

Děsivé zprávy

„Děti, už máte sbalené tašky do školy? Jdete pozdě, za chvíli začíná vyučování!“

„Ach ne, jsem pořád tak strašně unavená!“

„A já se na to taky necítím. Letní prázdniny byly moc krásné! Spát každý den a dělat něco hezkého.“

„Zejména dva týdny u moře byly skvělé. Nasbíral jsem spoustu mušlí.“

„HA-HA, a tátu jsem zahrabala až po hlavu do písku.“

„Ale brzy budou zase podzimní prázdniny. Pojedeme na hory.“

„Přesně tak, už se těším, mami! Ted' pojd'me, nebo přijdeme pozdě do školy!“

„Hele, Lukáš něco napsal do třídního chatu!“

„Cože? Podívám se na to.“

„Důležitá zpráva: politici se letos rozhodli vynechat podzimní prázdniny“.

„Ale ne! To je opravdu hrozné!“

„Budeme to muset říct ostatním. Hned vám to předám.“

„Zastavte to děti! Nepředávejte zprávu dál! Nejprve si ověřte, zda jsou podzimní prázdniny skutečně zrušeny. Na Internetu koluje spousta zpráv, které nejsou pravdivé.“

„Děkujeme AwareNessi! Rádi Tě vidíme! Raději se na to hned zeptáme ve škole. Možná nám o tom něco řekne pan učitel.“

„Udělejte to, děti. Později vám ukážu své fotky z dovolené. Zatím se ve škole bavte!“

Žlutá, modrá nebo
oranžová? Barvy nelžou.
Vybarvěte si obrázek tak,
jak se vám líbí!

Falešné zprávy mají mnoho tváří

Na internetu se hodně mluví o všem možném. Není divu, že ne všechno je pravda. Někteří však záměrně šíří báchorky. Těmto zprávám se říká fake news. Abyste nenaletěli, vysvětlím vám, co to přesně je a kde to najdete.

Co jsou to falešné zprávy?

Fake news je anglický výraz pro falešné nebo lživé zprávy. Často se tváří jako skutečné zprávy, aby jim co nejvíce lidí uvěřilo, lajkovalo je a přeposílalo dál. Proto je najdete na sociálních sítích. Všude tam, kde rádi chatujete a sdílíte vzrušující novinky. Falešné zprávy jsou vymyšlené, aby se šly šířily.

Kde se skrývají Fake News?

Podvodníci maskují falešné zprávy na síti **jako reálně vypadající zprávy**. Mnoho lidí je totiž zvědavých a informuje se na Internetu o novinkách ve světě.

Podvodníci toho využívají. Například podvrhují známé zpravodajské weby, mírně mění jejich názvy a lákají lidi šokujícími titulky. Stejně jako zpráva o zrušených podzimních prázdninách.

Obrázky nebo videa mohou také lhát.

Podvodníci kradou fotografie ze seriózních zpráv, aby jejich falešné zprávy vypadaly jako skutečné. U videí se natáčení nebo výměna tváří

provádí trikem. Se správnými počítačovými programy to již není tak obtížné. Často však tato videa stále vypadají legračně a můžete poznat, že je něco špatně.

Řetězové dopisy jsou zprávy v chatech, které máte poslat mnoha lidem.

Většinou pocházejí od přátel a jsou zábavné. Ale jiné mohou být opravdu děsivé! Proto buďte opatrní, pokud se vás někdo snaží zastrašit a přimět vás k přeposlání zprávy.

Jsou tu krásné písčné
pláže. Ale znáte to, i fotky
z dovolené mohou lhát!
Najdete 13 chyb na
druhém obrázku?

Proč se šíří falešné zprávy?

Nyní už víte, že každý, kdo rozesílá falešné zprávy, chce, aby si jich všimlo co nejvíce lidí. Řeknu vám, proč to podvodníci dělají:

Vydělávat peníze

Mnoho podvodníků chce vydělat peníze pomocí Fake News. Čím více lidí na jejich falešné zprávy kliká, lajkuje je a sdílí, tím jsou bohatší. V řetězových dopisech se například krade spousta údajů, jako jsou e-mailové adresy nebo čísla mobilních telefonů. Poté je prodávají dál.

Ovlivňování názorů

Falešné zprávy mají také ovlivnit názory lidí. Když mnoho lidí věří nepravdivým informacím a pomlouvám o druhých a šíří je, může to ostatním lidem velmi ublížit. Představte si, že ve vašem třídním chatu někdo napíše, že spolužák kradl. Další zveřejní zprávu

na Facebooku

a jeho přátelé ji přepošlou dál. Brzy o tom ví celá škola a nikdo se s ní už nebaví. Ale spolužák nic neudělal!

Zlatá dračí moudrost:

Nevěřte všemu, co vidíte na internetu.
Než něco rozšíříte na síti, podívejte se dvakrát.

Šíření vlastních fám

Falešné zprávy neexistují pouze od dob Internetu. Dříve noviny někdy šířily falešné zprávy. Říkalo se jim „kachny“. A ještě předtím se zprávy šířily z doslechu. Dovedete si představit, jaké lži se linuly z příběhů šeptaných od ucha k uchu! Dokážete lépe pracovat s „šeptanou poštou“ nebo „tichou poštou“?

Pravidlo hry:

Všechny děti stojí nebo sedí vedle sebe. Nyní první dítě pošeptá sousedovi do ucha slovo nebo větu. Ostatní nesmí slyšet, co říká. Druhé dítě pošeptá to, čemu porozumělo, dalšímu dítěti. A tak dále... Poslední dítě v kruhu pak nahlas řekne, čemu porozumělo. A první dítě odhalí svůj původní vzkaz. Takto pokračujte postupně, dokud každý z vás jednou nezašeptá první slovo.

Tip:

Výběr slov je na vaší fantazii. Nejlépe však fungují dlouhá slova, jako jsou strašidelné příběhy, zaklínači hadů nebo hadice od pračky. Pokud je to pro vás příliš snadné, můžete použít také vtipné říkanky nebo jazykolamy:

- Kdo jednou zalže, tomu se nevěří, i kdyby mluvil pravdu.
- Dvacet trpaslíků dělá stojky, deset ve skříni, deset na písčité pláži.
- Rybář Franta loví čerstvé ryby. Rybář Franta loví čerstvé ryby.

Jak vyvracet falešné zprávy

Falešné zprávy často není snadné rozpoznat. Ale když budete pozorní a chytrí, můžete je odhalit. Náš kontrolní seznam vám pomůže:

1. Myslete sami za sebe!

Cílem falešných zpráv je rozrušit nebo zastrašit ostatní. Než zprávu bez rozmyslu přepošlete, zeptejte se nejprve sami sebe: „Může to být opravdu pravda?“

2. Zkontrolujte zdroj

Podívejte se pozorně, odkud zpráva přichází. Znáte webové stránky? Zkontrolujte, zda jsou jména, adresy a kontakty osob odpovědných za stránky pravé.

3. Informujte se

Zkontrolujte si na internetu, zda je zpráva pravá. Zjistěte, zda o tématu již nebylo napsáno něco na známých zpravodajských webech. Existují speciální vyhledávače pro děti, například „FragFinn“ nebo „Blinde Kuh“.

4. Zkontrolujte obrázky a videa

Pozorně si prohlédněte obrázky nebo videa. Odpovídá obrázek textu zprávy? Vypadá obličej osoby na videu špatně? Často není tak těžké tyto triky odhalit.

5. Věnujte pozornost velkým písmenům a pravopisným chybám.

Dávejte si pozor na velká písmena nebo vykřičníky v titulcích. Podvodníci s falešnými zprávami chtějí upoutat vaši pozornost. Mnoho pravopisných chyb také prozrazuje, že jde o falešné zprávy.

6. Dávejte si pozor na sociálních sítích

Pozor na falešné přátele v chatech! Na sociálních sítích se může zaregistrovat kdokoli. Zkontrolujte, zda je profil pravý. Poznáte to podle modrého zaškrtnutí za názvem.

7. Dávejte si pozor na řetězové dopisy!

Obzvlášť opatrní buďte, pokud vás někdo v chatu vyzve, abyste zprávu přeposlali. I když je to údajně od přítele. Obecně platí, že řetězové dopisy nesdílejte, aniž byste si to předem dobře rozmysleli!

8. Dotazy

Pokud si nejste jisti, zda je zpráva pravdivá, zeptejte se rodičů, učitelů nebo starších sourozenců. Určitě vám pomohou!

Pravda nebo lež?

Otestujte si své znalosti pomocí našeho kontrolního seznamu.
Je tato zpráva pravdivá, nebo nepravdivá?

Iskutečnou zprávu označíte zelenou fajfkou.

Červeně zaškrtněte Fake News.

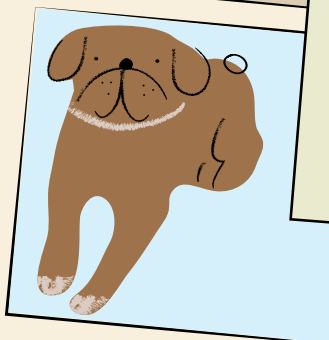
Los vnikl do nemocnice

Přišel oknem, ne dveřmi: V jižním Švédsku se v nemocnici ztratil los. Není jasné, jak vážná zranění zvíře při objížděce utrpělo.

15:10

DOMÁCÍ MAZLIČCI VE ŠKOLNÍ LAVICI!!!

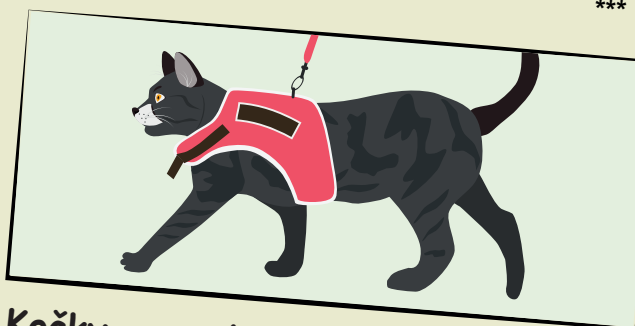
Od příštího školního roku si bude moci každé dítě vzít do školy domácího mazlíčka. Vědci zjistili, že žáci se lépe učí, když mají vedle sebe psa nebo kočku.

Autor: Baron Lustig

Zdroj: Neues-aus-Muenchhausen.de

23:03

Kočky se mohou dostat na svobodu!

Dva právníci prosazují povinný pronájem domácích koček. Toulavé KOCOURKY by ztížily život ostatním zvířatům. Je třeba chránit zejména ptáky.

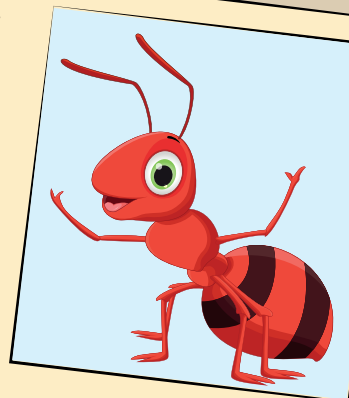
14:15

➡ PŘEPOSŁÁNO

Pozor! Mám pro vás důležité informace! Zítřka se budou na školním dvoře rozdávat barevné perlivé nápoje. Všem, kdo ji ochutnají, narostou barevné vlasy. Zůstane navždy. Nejedná se o padělek! Pošlete toto upozornění všem přátelům ve škole, na kterých vám záleží!

Mravenci počítají své kroky

Mravenci také umí počítat, a to nejen do tří. Vědci to zjistili při experimentu s pouštními mravenci. Protože strašilky špatně vidí, počítají také kroky, aby se bezpečně dostaly domů.

23:23

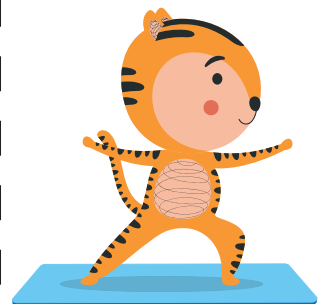
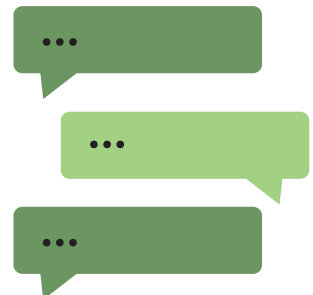
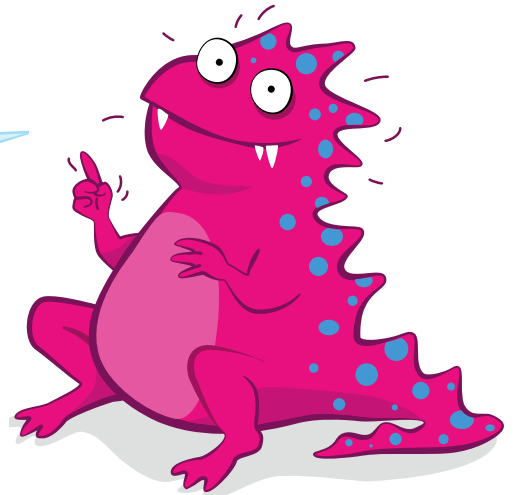
Sobi protestují proti Santa Clausovi

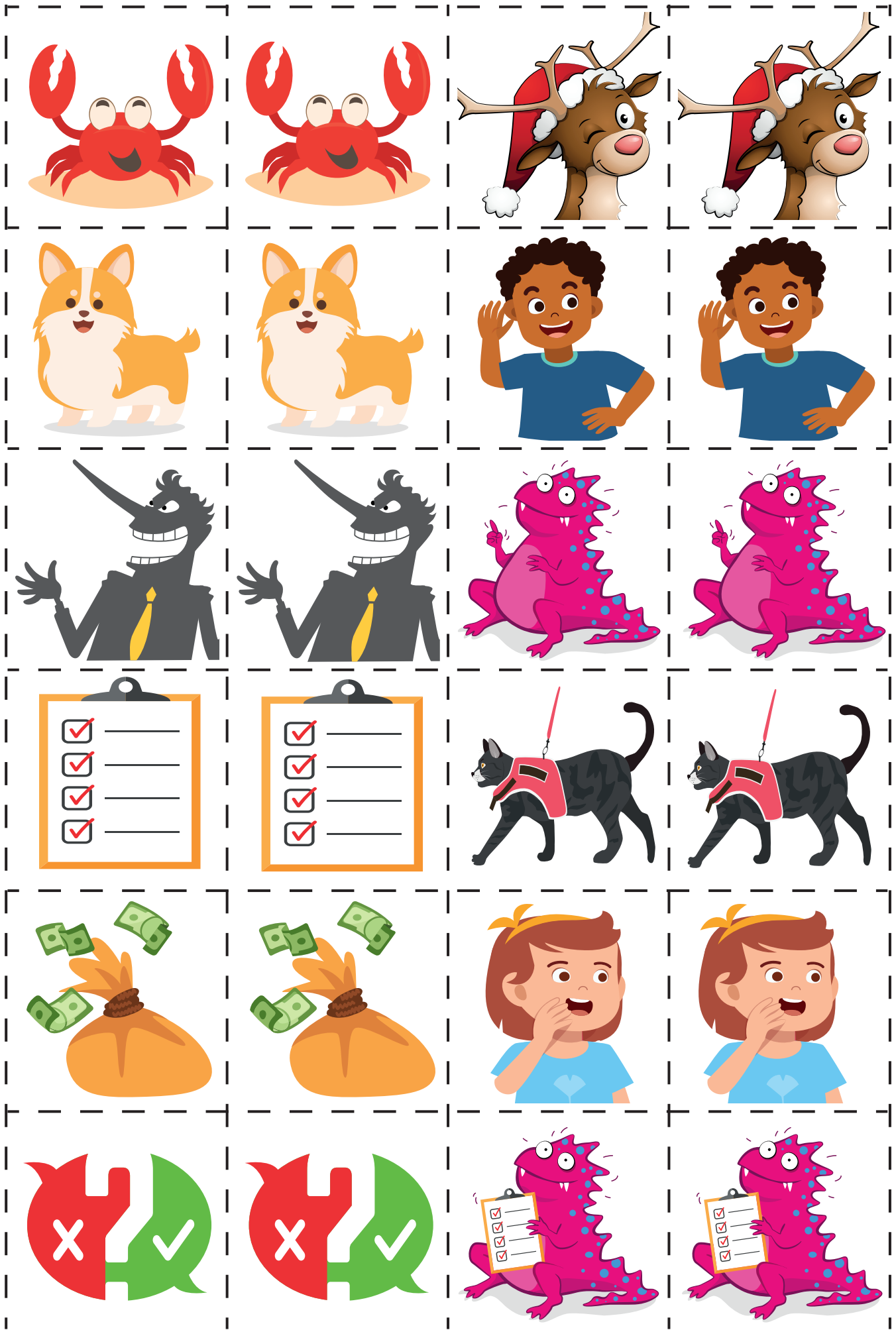
Ve Skandinávii protestovali sobi, protože už nechtějí být zapřaženi před Santovými saněmi. Zvířata se shromáždila v několika hlavních městech a s hlasitým řevem proběhla vánočními trhy. Nikdo nebyl zraněn.

Ten co lže dvakrát

Chytrý je ten, kdo odhaluje lži.
Najděte dvojníky v naší paměťové hře.
Stačí vystříhnout a začít hrát!

Podzimní prázdniny jsou zachráněny

„Tak děti, jaký byl první školní den?“

„Není to tak zlé, mami. Všichni naši přátelé se vrátili. A všichni měli opravdu dobrou náladu. Každý vyprávěl vtipnou historku z dovolené. AwareNessi nám dokonce ukázala fotografie z dovolené.“

„Ale také bylo dobře, že vám AwareNessi dnes ráno poradil, abyste tu podivnou zprávu nepředávali dál a nejprve si zjistili, zda jsou podzimní prázdniny opravdu zrušeny.“

„Ano, naštěstí! Ostatní už Lukasovu zprávu viděli. Hned v první hodině jsme se zeptali našeho učitele. Byla tak laskavá a vysvětlila celé třídě, že ta zpráva vůbec není pravdivá a že podzimní prázdniny nebyly zrušeny. Dokonce jsme mohli vyhledávat na internetu. Pak jsme všichni společně sepsali kontrolní seznam, aby celá třída v budoucnu nenaletěla na podobné lži na internetu. Nyní visí na stěně naší třídy.“

„A Lukáš?“

„Lukáš tu zprávu nenapsal sám. Někdo se pokusil vplížit do našeho třídního chatu pod jeho jménem. Poté jsme zprávu všude smazali.“

„Děti, prožily jste ve škole opravdu vzrušující a skvělý den!“

„Ano, mami. V budoucnu nebudeme věřit všemu, co se dočteme na internetu. Ale ještě více se těšíme na podzimní prázdniny!“

Za tímto smaženým vejcem se skrývá sladká lež

Smažená vejce, která podvádějí? Jistě, existují. „Falešná smažená vejce“ nechutnají tak, jak se nazývají! Vyzkoušejte tento sladký dezert sami - je snadný jako koláč a velmi chutný!

Ingredience pro čtyři osoby:

250 g nízkotučného tvarohu

100-150 ml šlehačky

2 - 3 lžíce moučkového cukru

1 sáček vanilkového cukru

1 plechovka půlek meruněk nebo broskví

Citronová šťáva podle chuti

Zde je návod, jak na to:

Tvaroh naplňte do mísy a smíchejte ho s tolika moučkovými cukry a citronovou šťávou, kolik chcete.

2. V samostatné misce rozmíchejte tekutou smetanu spolu se sáčkem vanilkového cukru, dokud neztuhne.

Nyní smíchejte šlehačku s tvarohem. Krém rozetřete na čtyři talíře tak, aby vypadal jako kulatá smažená vejce.

Ted' už chybí jen „žloutek“. Do středu každé porce dejte meruňku nebo broskev a „falešná smažená vejce“ jsou hotová.

Užijte si hodování!

Bezpečnostní jóga

Bojovník" nebo „Hrdina" (Virabhadrasana) je jógové cvičení, které vám dodá novou energii a posílí vás. Prostě správná věc, jak se bránit proti falešným zprávám.

Takto se to dělá:

Postavte se vzpřímeně na zadní stranu podložky v tělocvičně nebo na koberec.

Nyní udělejte jednou nohou velký krok vpřed. Přední noha směřuje přímo vpřed. Zadní chodidlo je v mírném úhlu.

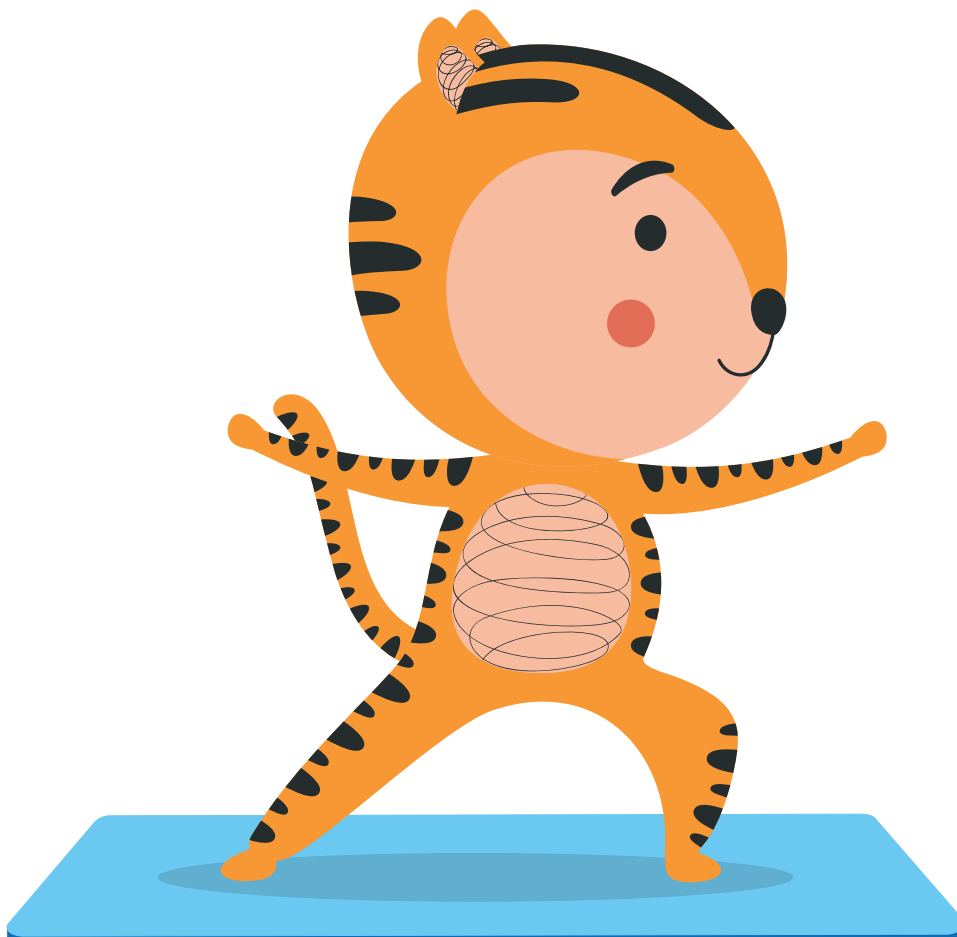
Poté pokrčte koleno přední nohy a současně natáhněte obě paže daleko nahoru. Tvůj pohled sleduje tvé ruce. Všechny prsty jsou natažené.

Zůstaňte v této poloze a dvakrát nebo třikrát se zhluboka nadechněte a vydechněte. Cítíte se jako hrdina, silný a statečný!

5. nyní vraťte krok do výchozí pozice.

Krátce se uvolněte a opakujte s druhou nohou.

Cvičení jógy můžete provádět třikrát střídavě levou a pravou nohou.

Rozlišení kvízu

Zde zkontrolujte, zda jste vše udělali správně.

Los vnikl do nemocnice

Tato zpráva je pravdivá. Příběh se skutečně stal. Proč však los chtěl dobrovolně navštívit lékaře, není známo.

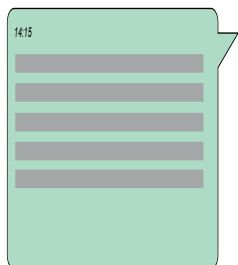
KOČKY BY MĚLY JÍT DO VEDENÍ!

Jedná se o falešné zprávy. Všimli jste si pravopisných chyb? Velká písmena a vykřičník v titulku také prozrazují, že jde o falešnou zprávu.

DOMÁCÍ MAZLÍČCI VE ŠKOLNÍ LAVICI!!!

Jedná se o falešné zprávy. I když by to bylo mnohem zábavnější s vaším mazlíčkem ve škole. Zpráva se prozrazuje mnoha pravopisnými chybami a velkými písmeny i vykřičníky v titulku. A zdroj a autor zní také vtipně!

➡ Přesměrování

Jedná se o falešné zprávy. Řetězový dopis je plný pravopisných chyb a vyhrožuje vám děsivou zprávou. Lahodné perlivé nápoje vám vlasy neobarví.

Mravenci počítají své kroky

Toto sdělení je pravdivé. Pouštní mravenci najdou bezpečnou cestu domů, jen když si spočítají kroky. Pokud počítají špatně, jednoduše se zastaví u vchodových dveří.

Sobi protestují proti Otci Vánoc

Jedná se o falešné zprávy. Na první pohled vypadá tato zpráva pravdivě. Ale zvířata nedělají demosnímky a skuteční šťouralové si jistě všimli pravopisné chyby!

Deutsche Telekom Security GmbH

Kapitola Bezpečnost informací a informovanost

Kontakt: Andrea Bindel-Schönmetzlerová

E-mail: Security-Awareness@telekom.de

Naše Fantastická kniha bezpečnostních aktivit je k dispozici i pro soukromé použití, distribuovány novým fanouškům AwareNessi pro nekomerční účely!